

עוד על משמעות המושג "רחם" במאמרי חז"ל

לכבוד העורך,

ד"ר מרדכי הלפרין כתב באסיא מאמר על משמעות המושג "רחם" בלשון חז"ל¹. הוא הראה כי בלשון חז"ל קרוי הרחם (Uterus) בשם אם, מקור או קבר, בעוד שהמילה "רחם" משמשת בלשון חז"ל לתאור הלדן או הפרוזדור.

ברצוני להביא עוד מספר ראיות לחזק את דבריו:
במס' נדה² הגמרא דנה כיצד בודקים נפל צעיר אם הוא זכר או נקבה, ונאמר שם:

"מביא קיסם שראשו חלק ומנענע באותו מקום, אם מסכסך בידוע שזכר הוא ואם לאו – בידוע שנקבה היא. א"ר נחמן אמר רבה בר אבון: ל"ש אלא מלמטה למעלה, אבל מן הצדדין אימא כותלי בית הרחם נינהו".

ברור שכותלי בית הרחם הם דפנות הנרתיק או הפרוזדור, מכיון שלא יעלה על הדעת שהבודק הכניס את הקיסם לתוך הרחם (Uterus).

מקורות נוספים בחז"ל התומכים בכך:

במס' בבא בתרא³ דורשת הגמ':

"חולל אילות תשמור – אילה זו רחמה צר, בשעה שכורעת ללדת אני מזמין לה דרקון שמכישה בבית הרחם ומתרפה ממולדה" [לפי הגהות הב"ח: ומתרפאה ויולדת].

ברור שאין הכוונה שהרחם (Uterus) של האילה צר, אלא הלדן שלה צר, ולכן יש להרחיבו בזמן הלידה, וזה נעשה ע"י הדרקון שמכישה שם (וברור שאינו יכול להכישה ברחם [Uterus] אלא רק באזור אברי המין החיצוניים הנקרא ע"י חז"ל – רחם).

1. מ' הלפרין, "על משמעות המושג רחם בלשון חז"ל ואוטם ברחם בלשון הפוסקים", אסיא סא-סב (טז – א-ב) עמ' 105-109, תשנ"ח. ולעיל עמ' 349-353.

2. נדה כה, ב.

3. ב"ב טז, ב.